Rocznik IV (1922) Września, sobota, dnia 10-go czerwca 1922 Numer pojedyńczy 5 mk.

Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych

Nakład i druk A. Prądzyńskiego Odpowiedzialny za część nieurzędową Andrzej Prądzyński we Wrześni

Organ urzędowy na powiat Wrzesiński

ABONAMENT: (na poczcie lub w administracji) kwartalnie 120 mk. : miesięcznie 40 mk.

№ 67

OGŁOSZENIA: za miejsce jedno-łamowe jeden milimetr w wyż 8,— mk. Telefonu № 389

Dział urzędowy

Ustawa

z dnia 21 lutego 1922 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych i wozów na rzecz Państwa.

Art. 1. Od chwili ogłoszenia mobilizacji zapotrzebowane, a w zwykłym trybie gospodarczym, dla zaopatrzenia armji, przepisanym, nie dające się zapewnić ilości zwierząt pociągowych i wozów będą pozyskane w drodze poboru.

W tym celu wprowadza się z chwilą ogłoszenia mobilizacji obowiązek odstąpienia Państwu na jego żądanie i za stosownem wynagrodzeniem na własność tych zwierząt pociągowych i wozów, które zostaną w sposób, niniejszą ustawą przepisany, uznane za potrzebne i zdatne do wojska.

Art. 2. We wszystkich innych organizacją wojskową przewidzianych wypadkach koniecznego zwiększenia liczebnego stanu armji upoważnia się Radę Ministrów do wprowadzenia obowiązku, wskazanego w art. 1.

Art. 3. Obowiązek, o którym mowa w artykułach poprzednich, ciąży na wszystkich właścicielach i posiadaczach zwierząt pociągowych i wozów z wyjątkiem, przewidzianemi niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustanie obowiązków, o którym mowa w art. 1. i 2. będzie zarządzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Za zwierzęta pociągowe w rozumieniu niniejszej ustawy uważać należy wszelkie zwierzęta, które w istniejących w Państwie stosunkach gospodarczych używane są do jazdy pod wierzch, w zaprzęgu lub jako juczne.

Za wozy uważa się wszelkie lądowe środki przewozowe, poruszane siłą ludzką, zwierzęcą lub motorową, z wyjątkiem taboru kolejowego, wraz z przedmiotami, przeznaczonemi do ich utrzymania i użytkowania, nie wyłączając uprzęży.

Art. 6. W czasie trwania obowiązku, o którym mowa w art. 1. wzbroniony jest wywóz zwierząt pociągowych i wywóz poza granicę Państwa bez zezwolenia właściwych władz państwowych.

Tryb, w jakim zezwolenia na wywóz będą udzielane, określi rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy.

Postanowienie niniejsze nie przesądza w niczem sprawy obrotu wymienionemi przedmiotami z zagranicą w czasie, kiedy obowiązek, o którym mowa w art. 1. nie istnieje.

Art. 7. Obowiązkom, nałożonym niniejszą ustawą, nie podlegają.
1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w odniesieniu do zwierząt pociągowych i wozów, objętych etatem,
2. osoby, korzystające w myśl prawa międzynarodowego, z prawa zakrajowości, w odniesieniu do zwierząt pociągowych i wozów, służących do użytku osobistego lub urzędowego tych osób i ich orszaku.

Art. 8. Od obowiązkowego świadczenia na rzecz Państwa wolne są:
a) konie hodowane w stadniach państwowych,
b) ogiery i klacze pełnej krwi angielskiej oraz ogiery i klacze innych ras fizjologiczne czystego pochodzenia, posiadające zaświadczenia, uznane przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych,
c) ogiery licencjonowane i klacze zarejestrowane, posiadające zaświadczenia, uznane przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych,
d) zwierzęta, pracujące w kopalniach stale pod ziemią,
e) zwierzęta pociągowe niżej 4 lat życia,
f) klacze wysoko-źrebne i klacze ze źrebiętami.

Art. 9. Od obowiązkowego świadczenia na rzecz Państwa mogą być zwolnione te zwierzęta pociągowe i wozy, za których zwolnieniem przemawiać będzie ważny interes służby publicznej, gospodarki społecznej i rolnictwa, przedewszystkiem drobnego.

Warunki zwalniania oraz tryb, w jakim orzeczenie o zwolnieniu będą wydawane, określi rozporządzenie wykonawcze do ustawy niniejszej.

Art. 10. Na obszarach działań wojennych, gdzie zachodzi uzasadniona obawa uzyskania przez nieprzyjaciela zdatnych do służby wojskowej zwierząt, pociągowych i wozów, może być zarządzone przez władze wojskowe unieważnienie wszelkich na zasadzie niniejszej ustawy już udzielonych zwolnień od obowiązkowego świadczenia na rzecz Państwa.

Art. 11. Do występowania wobec osób, w art. 3. wymienionych, z żądaniem spełnienia ciążących na nich z mocy niniejszej ustawy obowiązków upoważnione są, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 10. władze administracyjne. Do władz tych należy również nadzór nad należytem wykonaniem tych obowiązków, przyczem w razie potrzeby przysługuje im prawo żądania pomocy wojska w granicach przepisów o używaniu wojska do pomocy władz cywilnych w wypadkach wyjątkowych. (Ciąg dalszy nastąpi).

Zarządzenie

Wobec stwierdzenia przez powiatowego lekarza weterynaryjnego mocnego podejrzenia wścieklizny u psa należącego do właściciela Brendlera w Węgierkach, ustanawiam na Węgierki (gminę) okręg zarażony i na wszystkie miejscowości położone w promieniu 20 klm. od gminy Węgierek okręg zagrożony.

W myśl § 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publ. i Ministra Dóbr Państwowych z dnia 30-go stycznia 1922 r. umieszczonego w Dz. U. R. P. z 1922 r. № 10 poz. 79 (Orędownik Wrzesiński № 53 z 7 V rb.) zarządzam następujące:

1. Wszystkie psy w okręgu zarażonym i zagrożonym muszą być trzymane na uwięzi, w ewentl. potrzebie prowadzone na linewkach;

2. Wałęsające się psy podlegają w miejscowości zarażonej wybiciu.

Wyjątek stanowią psy pasterskie będące pod dozorem pastuchów lub myśliwskie w czasie polowania.

Nad wykonaniem mojego zarządzenia winne baczyć podległe mi wszystkie organy policyjne.

Winnych niezastosowania się należy tu podawać do ukarania.

Dodatkowe zarządzenie co do czasu zniesienia mego zarządzenia zostanie w najkrótszym czasie ogłoszone.

Września, dnia 9 czerwca 1922 r.

L. dz. 5391/22 I. **Starosta.** (—) Charkiewicz.

Wzywam wszystkich pp. sołtysów i Przewodniczących obszarów dworskich o nadesłanie w przeciągu 5 dni wszelkich jeszcze w ich posiadaniu znajdujących się ksiąg poboru daniny do Wydziału powiatowego, pokój № 16. W myśl wysłanej instrukcji należało takowe zaraz po upływie terminu płatności daniny, 15 4 22 zwrócić.

Wszystkich płatników, którzy do tego czasu nie zapłacili daniny polecam w osobnym spisie podać. W razie niedotrzymania powyższego terminu pociągnę pp. Sołtysów i Przewodniczących obszarów dworskich w myśl ustawy o daninie do odpowiedzialności.

Przewodniczący wydziału powiatowego.
Charkiewicz.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 9-go czerwca 1922 r.

* **Zebranie Komitetu Powiatowego Tow. Pomocy Inwalidom woj. we Wrześni.** Dnia 1 6 br., odbyło się posiedzenie Komitetu Powiatowego Tow. Pom. Inw. Woj. we Wrześni pod przewodnictwem p. Starosty Charkiewicza. Na porządku dziennym były następujące sprawy: 1. Kooptowanie dalszych członków Komitetu. 2. Wybór przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. 3. Wybór wydziału wykonawczego. 4. Omówienie przeprowadzenia systemu akcji składkowej. Przewodniczącym wybrano jednogłośnie p. Starostę Charkiewicza, sekretarzem p. insp. Stasiewskiego, skarbnikiem p. aptekarza Koniecznego. W skład Komitetu wchodzą: ks. proboszcz Fierek, p. Huten-Czapski, p. burmistrz Niestrawski, p. Zofja Zychlińska, p. pułk. Nowaczyński, p. burmistrz Knapik i p. Karamański. Celem rozpoczęcia zbiórki zorganizowano na powiat 5 Podkomitetów. System zbiórki będzie polegał na dobrowolnem opodatkowaniu się. Pan Starosta Charkiewicz w zakończeniu swem nawoływał obecnych do sprężystej i wydajnej pracy, wskazując na ciężkie położenie rzeszy inwalidzkiej.

* **Pożar.** W czwartek dnia 8 bm., w godzinach popołudniowych spłonęła w majątku p. Chrzanowskiego Unji wielka stodoła o 4 boiskach. Pastwą płomieni padła reszta zapasów niemłóconego żyta oraz kilka maszyn rolniczych. Ogień musiał być podłożony. Dowodzi tego fakt że równocześnie z drugiego końca podwórza wybuchł ogień w drugiej stodole. Obecna jednak już straż pożarna natychmiast w zorodku stłumiła. Tylko szczęśliwemu zbiegowi że wiatr kierował ogień w pole i szybkiej pomocy okolicznych straży zawdzięcza Unia, że wszystkie budynki podwórzowe nie spaliły się.

* **Miłosław.** Dzięki pomocy panu dyrektorowi Hoppemy z Bugaju, który znając panującą biedę pomiędzy rzeszą bezrobotnych miasta Miłosławia, udało się Magistratowi w Miłosławiu uruchomić dnia 31 maja br. torfiarnię, która daje zajęcie 24 bezrobotnym. Teren, na którym znajduje się torfiarnia, stawił do dyspozycji pan dyrektor Hoppe, za którą to ofiarność będą mu wdzięczne rodziny dotychczas dotknięte klęską bezrobocia. Prace są w pełnym biegu i wyprodukowano już około 100000 torfu. Torf będzie sprzedawany po przystępnej cenie i zostaną uwzględnione w pierwszym rzędzie mniej zamożne rodziny miasta Miłosławia.

Z życia Towarzystw

— **Baczność!** Zebranie Towarzystwa Ogrodników Zawadowych i lubowników które miało się odbyć jutro, to jest 11-go czerwca odbędzie się na przyszłą niedzielę, dnia 18-go czerwca u pana Knechtla o godz. 1 w południe, na które zaprasza Szanownych lubowników Zarząd.

Czołem! Zebranie Tow. gimn. „Sokół" odbędzie się w poniedziałek, dnia 12 bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Knechtla. Na porządku obrad sprawa mającego się odbyć dnia 30-go lipca rb. zlotu okręgowego we Wrześni. Przygotowania do zlotu wymagają współpracy wszystkich członków Sokoła, tak drużyn ćwiczących jak i druhów starszych, niećwiczących; obowiązkiem zatem sokolim każdego z druhów i druhen uczestniczyć jest w zebraniach poprzedzających zlot naszego okręgu. Zarząd.

— **Zebranie Towarzystwa Kat. Robotników Polskich we Wrześni** odbędzie się w niedzielę, dnia 11-go czerwca po sumie, na które szanownych członków zaprasza Prezes.

— **Zebranie miesięczne Tow. Zjednoczonych Murarzy Wrześni** odbędzie się w niedzielę w lokalu p. Janiszewskiego o godz. 2-giej po południu. Prosimy o liczne i punktualne przybycie. Zarząd.

Trening piłki nożnej Tow. Sport. „Ekawera" odbędzie się w piątek o godz. 7.30 wieczorem.

W czasie od 28 maja do 3 czerwca 1922 r., zgłoszono 11 urodzeń z tych: 7 z miasta i 4 ze wsi; zawarto 6 ślubów; spisano 1 zapowiedz; zgłoszono następujące zgony: Franciszek Rewers z Ostrowa szlacheckiego 18 dni.

Za tak licznie nadesłane nam życzenia w dniu ślubu naszego składamy na tej drodze wszystkim krewnym i znajomym oraz panu rektorowi Gawęckiemu i Kołu Śpiew. „Moniuszko" nasze staropolskie

„Bóg zapłać!"

Stanisław i Władysława Ciesielscy.

Września, w czerwcu 1922 r.

Zawiadomienie!

W lipcu b. r. przystąpimy do remontu i

czyszczenia młyna

Prosimy W. P. P. o zaopatrzenie się w

mąkę i kaszę.

Młyn parowy Kaczanowo.

W niedzielę, 11 bm. odbędzie się na łące pana Złoczewskiego **w węgierkach**

zabawa latowa

na którą uprzejmie zaprasza

KOMITET.

Sonntag, d. 11. Juni wird auf der Wiese d. Herrn Łukaszewski in **Węgierki** ein

Sommer-Vergnügen

veranstaltet, wozu höfl. einlad.

DAS KOMITEE.

Szanownej Publiczności m. Wrześni i okolicy podaję do łask. wiadomości, iż otworzyłem w dotychczas. składzie kuśnierskim p. Sachera **w ulicy Zamkowej**

interes krawiecki

Przyjmuję wszelkie zamówienia podł. miary. Staraniem moim będzie uzyskać rzetelną pracą zaufanie Szanown. Klienteli, mając poza sobą długoletnią praktykę w najlepszej pracy i krojach. : Z poważaniem

Szczepan Błaszczyk,

mistrz krawiecki.

Ceny umiarkowane. :::::::: Rzetelna obsługa.

LIKIERY

deserowe, owocowe, żołądkowe

WÓDKI

czyste wytrawne

WYPALANKI

WINNE

ARAKI, RUMY

mięszane

WINA OWOC.

słodkie i wytrawne

CYGARO

hurtownie — detalicznie

poleca

po bardzo przystępn. cenach

W. H. Chrzan

wytwórnia wódek i likierów

Tel. 452 **Września** Tel. 452

Uczciwego

chłopca

do posyłek przyjmie zaraz

Restauracja dworc. w Strzałkowie.

Każdy mówi

że najlepiej

się kupuje

oliwy do maszyn

smarowidło na osie

karbolineum

pokost

lakiery do podłóg

farby

kredę spławioną (szlemkreda)

w

CENTRALN. DROGERJI

Z. Wolski dawn. L. Machalla

Września.

TELEFON № 425.

MŁOCARNIE

szerokomłotne wydające gładką słomę, **grabie konne** włościańskie i dominjalne, wszelkie inne **maszyny rolnicze i części rezerw.** poleca do dostawy natychm. po cenach przystępn.

L. Kostrzyński, Żerków

fabryka maszyn rolniczych

—— dawniej: M. DOMAGALSKI. ——

LICYTACJA!

Drogą publicznego przetargu sprzedawać będziemy najwięcej dającemu:

we wtorek, dnia 20-go czerwca br.

na sali p. Albrechta w Skorzęcinie z okr.: Krzyżówka oddz. 223: sosn. chrust III kl.; Raszewo leśne: oddz. 152: duglazja drągi I i II kl., wcymutka drągi II i tyczki VII kl.; Popielarze: oddz. 137, 105, 122, 115, 138, 140, 109, 108, 107, 121, 129, 128, 127, 120, 119, 118, 111, 117, 110, 139 i 114: sosn. bud II-IV kl., drągi II i III kl., tyczki VII kl., op. szcz. i chrust III kl., brzoz bud. V kl., op. szczepy, krągl. i chrust III kl., dębowe op. szczapy, osik szczapy, świerk bud. IV kl., drągi I kl., op. szcz. i krągl., olcha op. szczapy i krągl. Hutka oddz. 90, 66, 61: sosn. op. szczapy i chrust II i III kl.; Myślą̨sków oddz. 245: sosn. tyczki IV i VII kl. i chrust III kl., brzoz chrust III kl.

Nadleśnictwo Skorzęcin.

Polecam się do wykonywania wszelkich

mebli wyściełanych

i dekoracji. Przyjmuję zamówienia od p. p. stolarzy oraz reparacje. ::::::::

K. Jankowski, tapicer i dekorator

ul. Witkowska 5. **Września** ul. Witkowska 5.

Sprzedaż trawy

na łąkach Nadleśnictwa Marzelewa odbędzie się **w piątek, dnia 16 czerwca rb. o godz. 10 przedpoł.** przez licytację na miejscu.

Zarząd lasów wrzesińskich.

Wielki wybór!!!

Poleca po najtańszych cenach

gotowe

meble, trumny

Cz. Kozłowicz, Września

ulica Poznańska № 24.

Pierwszy magazyn od dworca przed kościołem kat. po prawej stronie.

Największ. specjalny skład

centryfug, maszyn do szycia, rowerów

Opony, węże w największym wyborze oraz wszelkie części rezerwowe stale na składzie. Wszelk. reparacje szybko i tanio. Ceny niżej wszelk. konkurencji.

JAN SZCZEPAŃSKI

ulica Miłosławska № 8.

W niedzielę, 11 bm. odb. się w ogrodzie p. Czecha **w Sędziwojewie**

zabawa latowa

Początek o godz. 4. Od g. 10 dalsza zabawa w sali p. Ritty. O liczny udział prosi

ZARZĄD.

Kupujemy każdą ilość

białych czereśni

wiśni, świętojanek

leśnych poziomek

truskawek

malin i śliwek

i prosimy o oferty. Prześlemy beczki do wysyłek.

FABRYKA LIKIERÓW

T.A.Hartwig Kantorowicz nast.

POZNAŃ, Grochowe Łąki 6.

Potrzebny od zaraz lub 1-go lipca b. r.

uczeń

do składu żelaza.

Spir. Jasiński, Września

dawniej: Fr. Kaczorowski

skład żelaza.

Ucznia

do biura przyjmie od zaraz

B. Samolewski i Ska.

fabryka wyrobów cementow. i skład materjałów budowlan.

Pieńki

sosnowe (22 m.) na sprzedaż.

M. Nowak, Psary Wielkie.

Sonntag, d. 11. Juni findet in Czech's Garten in **Sędziwojewo** ein

Sommer-Vergnügen

statt. Beginn 4 Uhr. Von 10 ab Fortsetzung im Saale des Herrn Rütten. Um zahlr. Bes. b.

DER VORSTAND.

MIECZYSŁAW MEISSNER

dawn. B. Samolewski :: Najstarsze przedsiębiorstwo tego rodzaju na miejscu

:: zakład blacharski i instalacyjny ::

Września **Ulica Poznańska № 28**

Na składzie

sprzęty kuch. domowe i gospodarcze własn. wyrobu

Dział budowlany:

Pokrywanie dachów miedzią, cynkiem, blachą pocynkowaną i czarną, papą podwójną i pojedyńczą, nalepianie, renowacja i smolenie starych uszkodzonych dachów.

Dział instalacyjny:

Zakładanie kanalizacji, wodociągów, łazienek, klozetów, pumpów i gromochronów. Wszelkie powierzone mi prace wykonuję fachowemi siłami i pod gwarancją.

Projekta i kosztorysy na żądanie bezpłatnie.

Dobra krawcowa

poleca się w dom

najchętniej do dworu. Gdzie? wskaże Administr. Orędown.

Największy interes krawiecki.

Srebrny - 1912 - **Salon Mód** medal - 1912 -

A. Matuszewski, mistrz krawiecki

ul. Poznańska **Września** naprz. sądu

Pracownia eleganckiej garderoby męskiej oraz mundurów wojskowych :-: Materjały krajowe i prawdziwe angielskie na składzie.

W drodze od p. Karamańskiego do p. K. Kaczmarka

zaginęły binokle z łańcuszk.

Uczciwy znalazca zechce je oddać za wynagrodzeniem

w cukierni J. Szwarca.